

FOTOD TIIT BLAAT

ARVO PÄRT AMEERIKAS – AMMU VÄLJA MÜÜDUD!

Tõnu Kaljuste, Eesti Filharmoonia Kammerkoor ja Tallinna Kammerorkester esinevad sel nädalal Arvo Pärdi autorikontsertidega USAs Carnegie Hallis ja J. F. Kennedy keskuses.

ELAVAD KLASSIKUD: Tõnu Kaljuste, parim Pärdi-esitaja maailmas. Ja enim mängitud tänapäevane klassikahelilooja Arvo Pärt.

MADIS JÜRGEN
madis.jyrgen@ekspress.ee

tema pill seisab õues lennuki kõrval maas. Ei mahtunudki lennukisse...

POOLTEIST AASTAT TAGASI TEATAS Vladimiri Õigeusu Teoloogia Seminar, et tahab Arvo Pärdi anda oma audoktori nimetust. Ja küsisid, kas Eesti Filharmoonia kammerkoor ja Tallinna Kammerorkester võiks tulla New Yorki kontserti andma.

Tõnu Kaljuste ütles, et hea meelelauleks, aga kogu aeg on tulnud Lincoln Centre'is esineda, nüüd võiks ehk ka Carnegie Hallis.

KULTUURIMINISTEERIUM JA SAATKOND korraldavad kontserdi Washingtonis. 27. mail John F. Kennedy keskuses. Kohal on ka president Ilves.

29. mail on kontsert Phillips Collectioni muuseumis Washingtonis. Siis sõidetakse New Yorki ja antakse kaks kontserti - 31. mail Carnegie Hallis ja 2. juunil Metropolitan muuseumis, kus Pärt ka autasu kätte saab. Selle öhtu täidab "Kanon pokajänen", mis on õigeusu patukahetsuskanoon.

"SEE KÕLAB VÕIB-OLLA ÜLBELT, AGA MIND EI HUVIDA!"

Kaljuste sööb Komeedi kohvikus rabarberikooki ja naeratab vabandavalt. Vastuseks küsimusele, kes on need tähtsad tegelased, kes kontserdile kohale tulevad.

"Mul on mõtteviis, et vahet pole,

Tallinna lennujaam. 4.30 pühapäeva hommikul. Esimestena on kohal Tallinna Kammerorkestri kontrabassimängijad **Mati Luik** ja **Jüri Lepp**. Nad peavad alati esimesena kohal olema. Ja lennukisse saavad ikka viimastena.

Jüri vinnab oma pambud oranžis kostüümis klienditeenindaja silma ette.

"See kott ja väike kott ja üks suur kolakas."

"Selle suure kolaka registreerisite ära?"

"Jah!"

"Sihikoht on Washington?"

"Jah!"

Kontrabass (see suur kolakas) läheb kaalu peale ja numbrid näitavad 28,2 kilo.

Ja Mati ja Jüri räägivad vaheldumisi lugusid, mis nuhtlust neil lennujaamades on tulnud kontrabassiga üle elada.

Pilli peale jääb ikka kampsolitomu ja siis minnakse lennujaamas ärevaks - mis asi see selline on? Ükskord hakanud Mati Kopenhaagenis lennukisse minema ja vaadanud -

kas teed kontserdi Türi või Carnegie Hallis. Püüan muusikaga vahetu olla ja seda esitada võimalikult heal moel. Ma ei küta ennast üles, et nii tähtis ja nii ajalooline ja mida iganes. Sellise mõttega ei saa lavale minna. Ma ei hakka sellega ennast närvi ajama!"

Carnegie Hall on omandanud aja jooksul legendaarse kuulsuse. Seal on eestlasi ennegi esinenud, Kaljuste samuti, koos rootslastega.

Agas seal kõlaks Eesti muusika ja mängiksid Eesti interpretidid ja juhataks Eesti dirigent - sellist asja pole varem olnud.

PRESIDENDID JA MINISTRID KALJUSTET EI KOHUTA.

2010 juhatas ta Türgis spetsiaalselt tellitud "Aadama itkule" esiettekannet, Eesti ja Türgi president istusid esimeses reas.

Kaljuste: "Kui mul mingeid pingeid oli, siis sellest, et Türgi muusikud polnud elu sees Pärtil mänginud. See oli tõsine tööprotsess."

New Yorgi kontsert on üles ehitatud kahele suurele teosele "Te Deumile" ja "Aadama itkule", mis

on mõlemad plaadistatud. Mõlemad on Kaljuste oma muusikutega takti haaval läbi töötanud, need on peensuseni omandatud.

Mõlemad plaadid on Ühendriikide plaadimüügi edetabelis esotsas olnud. "Te Deum" oli 1992 kauem kui kuu esikohal.

"Adam's Lament" võitis äsja Grammy koorimuusika esitamise kategoorias ja oli isegi BBC Magazini aasta kolme esimese plaadi seas.

Kas Pärt proovis häid läbitöötatud teoseid veel muudab ja täpsustab?

Kaljuste: "Tundliku inimesena - ikka... kui proovi satub. Pärt on ju huvitatud maksimumist. Et teos kõlaks paremini kui kunagi varem. Keskparast esitust ta kuulda ei taha."

Kaljuste lõpetab koogi.

"TE VÕITE MITTE TEADA seda nime, aga te teate seda muusikat. Arvo Pärt on maailmas enim esitatud kaasaegne klassikaline helilooja," kirjutab 13. mai Wall Street Journal.

"Pärdi muusikas kohtub selgus müstikaga," pealkirjastab oma loo

KONTRABASS REISIB KASTIS: Jüri Lepp (ülal pildil püsti) ja Mati Luik Mustpeade majas kontrabasse kasti panemas.

PEHMETE PATJADE VAHEL: Õhkpadjad kontrabassikastis pumbatakse täis.

TŠELLO SÕIDAB NAGU INIMENE: Kaido Kelder võtab oma pilli salongi kaasa.

in the presence of the President of the Republic of Estonia Toomas Hendrik Ilves

with Maestro Arvo Pärt

SUPPORTERS

Home // About Program FAQ

Arvo Pärdi tuur saab avalöögi Washingtonis

Kui ostustada selle järgi, kui kiiresti kohvrid ja pillikastid pühapäeva õhtul hotellitubadesse tõsteti ning ise suveõhtusse Washingtoni linna avastama mindi, ei saanud lauljad ja orkestrandid mitte ookeani tagant, vaid paari tunni kauguselt. "Näita, kus me oleme," asetatakse kaart mulle ette. Tõmban punase pastakaga hotelli peale risti ning näitan, kus asub Valge Maja. Rohkem polegi juhatus vaja.

Hotell Melrose Georgetown asub kontserdipaigast kõigest 15 minuti kaugusel. Järgmisel päeval võtavad muusikud esotsas Tõnu Kaljustega selle jalutuskäigu suure rongkäiguna ette, kuigi ilm on nii kuum, et kõnniteel võib muna praadida.

Tuuri avalöögi toimumiskohaks on majesteetlik Kennedy kontsertkeskus. Kunagise presidendi John F. Kennedy hiigelsuur büst tervitab peauksest sisenejaid. Beethoveni ja Haydni portreed alt viivad punase vaibaga kaetud trepid hiigelsuurde sametoolidega saali. Tähelepanuväärne on, et teisipäevaõhtuseks kontserdiks ei pidanud neil toolid istujad piletit ostma, sest kontsert on tasuta.

"Kõige suurem ootus on see, et rahvas tuleks kohale. Me püüame teha kõik selleks, et muusikud ja publik oleks rahul. Saal on hea, nii et oleme positiivselt meelestatud," ütles pärast esmaspäevast proovi Washingtoni kontserdi korraldaja, Eesti suursaatkonna pressi- ja kultuuridiplomaat Maria Belovas. Eesti suursaatkond Washingtonis on Kennedy keskuse kontserdi õnnestumise nimel töötanud üle aasta ja seda võib ilma liialduseta pidada suursaadik Marina Kaljuranna suurimaks saavutuseks kultuuridiplomaatia alal.

Esinejate päevakavad on tihedad. Pärast esmaspäevast proovi toimus õhtul vastuvõtt suursaadik Marina Kaljuranna kodus, kus osalesid kooriliikmed ja orkester koos Tõnu Kaljustega, Arvo ja Nora Pärt ning kõik Eestist kohale sõitnud külalised, sealhulgas presidendi delegatsioon ja kultuuriministeeriumi kantsler Paavo Nõgene.

"Ma ei saa eesti keelest aru, aga mulle meeldib seda kuulata," soostab proovi ajal mulle USA-poolne tuurimäedžer Molly Yarrington. Tema tagab, et muusikuid sõidutavad bussid katki ei lähe ja et kõik õigeaks ajaks õigesse kohta jõuavad. "See muusika meenutab mulle kiriku koorimuusikat, millega ma üles kasvasin," lisab Molly, kes mängis põhikooliorkestris trombooni.

Arvo Pärt annab harva intervjuusid, kuid USA meedia on temalt saanud neid päris mitu. Temast kirjutavad suured väljaanded, nagu Washington Post, New York Times, Wall Street Journal. "Hüpnootiline", "peibutav" ja "müstiline" on omadussõnad, millega maailmas enim esitatud tänapäeva klassikalise muusika helilooja muusikat lugejatele iseloomustatakse.

"On suur kunst ja on populaarne kunst," kirjutab pühapäevases Washingtoni Posti kultuuriosa esikaaneloos Anne Midgette. "Väga vähe-seid kunstnikke on võetud tõsiselt mõlemas vallas. Eesti helilooja Arvo Pärt on üks neist."

Pärdilt küsiti ka arvamust poliitiliste sündmuste kohta. "Ma olen Putini valitsuse vastu väga kriitiline ning olen täiesti šokis viimastest Ukrainas sündmustest," ütles Pärt intervjuus New York Timesile. Pärdi arvates ei saa Putini tegevust pidada millekski muuks kui kuriteoks. Hoolimata sellest, et Pärt pühendas 2008. aastal valminud sümfoonia nr 4 pealkirjaga "Los Angeles" tol ajal veel vangis istunud endisele vene oligarhile Mihhail Hodorkovskile, ei näe ta oma muusikas poliitilisi jooni. "Mu muusika ei ole kunagi olnud poliitiline, isegi Hodorkovski sümfoonia pole poliitikaga seost. See on palvetekstidele kirjutatud."

Kuna suurejooneline kontsertturnee idee algatava on Püha Vladimiri Õigeusu Teoloogia Seminar, kes annab Pärdiile audoktori kraadi, proovib New York Times analüüsida Pärdi loomingut religioosset sisu. "Ma tegelikult kirjutan muusikat enda jaoks, toetudes enda tunnetusele. See pärast peegeldab see väärtusi, mis on mulle tähtsad. Kui kuulajad tajuvad sedasama, mida mina komponeerimise ajal, olen selle üle väga õnnelik," ei taha maestro anda liiga lihtsat vastust. "Ma ei võta oma muusikas eesmärgiks arutleda religioossete või õigeusu eriliste väärtuste üle. Ma püüan oma muusikas peegeldada väärtusi, mis võiksid puududa iga inimest."

◀ 25

Arvo Pärdi Ameerikasse sõidust Washington Post.

Pärdist kirjutatakse, Pärti oodatakse. Pärt asus Ameerika poole teele juba 19. mail. 1984. aastast pole ta käinud New Yorgis. Miks? Kaljuste: "Ei tea. Üle ookeani sõit..."

Üks oletus on see, et Pärt käib seal, kus toimuvad tema teoste maailma-esiettekanded. Ameerika idarannikul pole neid viimase kolme-kümne aasta jooksul olnud.

KALJUSTE JA PÄRT ON VANALINNAS korterinaabrid.

Kaljuste kabinet on maja teises otsas, ja tavaliselt nad teineteisest üle ei mängi, aga seekord juhtus Kaljuste suurde tuppa klaveri taha.

Kaljuste mängis klaveril Mahleri neljandat sümfooniat, mis kõlab Nargen Festivali avakontserdil Estonia kontserdisaalis.

Pärt mängis seina taga enda asju. Tal on klaver otse seina taga.

Kaljuste: "See oli väga armas!"

Pärt tegutseb kogu aeg. Tal on üks väike esiettekanne ka Ameerikas - kammerteos aldile, klaverile, viiulile, vioolale ja tsellole.

21. MAIL JÕUDSID MEIENI uudised, et Pärdi kontsert Carnegie Hallis on välja müüdnud. Kennedy keskuses samuti. (Carnegie Hallis on 2804 kohta, Kennedy Keskuses 2442.)

Reet Remmel, kultuuriministee-

FOTO RAUNO VOLMAR

riumi välissuhete osakonna nõunik, ühtlasi Pärdi keskuse sihtasutuse nõukogu liige, kes on viimastel nädalatel telefonil "kaksikümmend neli seitse", on mõnevõrra mures - hädasti oleks kellelegi veel mõnda kohta vaja. Nüüd ei teagi, kuidas neid saab.

Riik toetab Pärdi projekti 85 000 euroga: neli kontserti ja neli diskussiooni, vastuvõtt Ameerika määndzeridele, uute projektide tutvustused. Keda kutsuda kultuuriminister Urve Tiiduse vastuvõtule?

Õised telefonikõned Vladimiri Õigeusu Teoloogia Seminariga ja kontsertorganisatsiooniga. Ühel kontrabassil on veel kindlustus puudu...

ESIMESEL APRILLIL TULI KALJUSTELE postkontorist teade, et teda ootab hinnaline karp. Kaljuste läks kohale,

LIHTNE TÕDE: Kuidas pääseda Carnegie Halli? - tuleb kõvasti proovi teha.

mõttes, et ometi on Grammy lõpuks kohale jõudnud. (Jaanuaris Kaljuste Ameerikas Grammy-galal ei käinud). Selgus, et ei. Saabus hoopis nominatsiooni medal.

See oli hea aprillinali, Kaljuste naerab rõõmsalt. Šampanja tal õnneks veel külmas ei olnud. Läks veel kuu ja nüüd, eelmisel nädalal, andis Ameerika suursaadik Eestis Jeffrey D. Levine Kaljustele auhinna üle.

Kaljuste: "Rõõm, mis Grammy võitmisega kaasneb, on muidugi suur. Seda oli tunda igal pool, inimesed õnnitlevad, aga ise vaikselt mõtled, ega nad seda plaati kuulnud ei ole. Muusikaakadeemias tuli mulle juurde üks vanaproua - ma soovin teile õnne, aga ausalt öeldes, ega mina seda plaati kuulnud ei ole."

Aga ikkagi. Grammy on kindlasti üks põhjustest, miks Ameerikas Pärdi kontsertide vastu nii suur huvi on.

"AGA JAH, ÜKSKORD OLI NII, ET..."

Kontrabassimehed Mati Lukk ja Jüri Lepp seisavad lennujaamas oma kontrabasside juures ikka veel valvel.

Tund on möödunud, kontrabassid endiselt kaalu peal, ja siis tuleb kollaste kinnastega poiss, kutsus endale abilisi ja viib pillid kuskile ära.

Mati: "Kunagi sõitsime Tšehhi lennukiga Itaaliasse. Jõudsime kohale, tegime kasti lahti - kontrabassid olid hunnik pilpaid järele! Kellaeg oli hiline, lennujaam tühi, õnneks saime ühel mehel sabast kinni ja fikseerisime ära, et pill on katki. Aga see oli pool muret. Nüüd oli küsimus - kust me uue pilli saame?"

Firenze ooperimajast toodi üks pill. Jüri: "Ja ükskord - Moskvast tuli me -, siis iga mees vahtis sinna kasti. Ja üks ütles, et tahab raha saada. Tead, kallid mees, Aeroflot on meid ära tšekkinud, sinul pole siin midagi tahta!"

KOOR JA ORKESTER ON PASSIKONTROLLI LÄBINUD, kui Tallinna lennujaama saabub Kaljuste. Temal on olnud lennujaamas varem probleeme taktikeppidega. Et mis need selised on?!

Tal on reisi peal lugemiseks Roald Dahl'i "Kiisu-kiisu".

"Dahli tekst on nii hea! See on nii hästi timmitud nagu..."

Kaljuste otsib õiget sõna. "Nagu muusika!"

KÕIGIS SUBARU ESINDUSTES

ÜLISOODSAD PAKKUMISED

SUBARU OUTBACK
MUGAVALT ÜLE KIVIDE JA KÄNDUDE

Subaru Outback, alates **28 990 €**

Subaru Outback pakub sulle veimustavat sõidumugavust ka teadete maastikus. Täis toonest jõudu, tuleb see võimas sõiduvõimenditõnu Subaru unikaalsete nelikveopõhiste ja veehüdroveerude konstruktsioonile toime kõige ettekuuluvaga nii igapäevaelus kui ka ekstreemsetes tingimustes.

Tasuta Adventure-pakett!

- Uksepanaadid
- Rattakoope laenid ja poririmid
- LED põlvetuled
- Sisaldab paigaldust

Paketi väärtus: 2000 €

3 AASTAT TASUTA HOOLDUST

Kütusekulu 5,5-6,3 l/100 km, CO₂ heitmed 140-197 g/km. Pakkumised kehtivad kuni 18.06.2014

SUBARU FORESTER
KÕIKIDE TEEDE VALITSEJA

Sportima, jahile, matkamise! Subaru Forester võib sind kõikjale, kuhu vaid soovid. Pidev nelikvedu, 82 cm klirrens ja pukseerimisvõime 2000 kg - Foresteril on palju pakkuide kõigile, kes leiavad rõõmu loodusest.

Katuseboks ja katuseveeremid tasuta!

- Katuseboks, must (430 liitrit)
- Katuseveeremid
- Sisaldab paigaldust

Paketi väärtus: 1000 €

Subaru Forester, alates **23 900 €**

Confidence in Motion
www.subaru.ee

TALLINN
TARTU
PÄRNU
JÕHVI

Autospirit
Merino Auto
Merino Auto
Merino Auto

Ehitajate tee 122, tel 659 9498, tallinn@autospirit.ee
Veerenni 5B, tel 640 4040, tallinn@merinoauto.ee
Põngase 63, tel 740 8040, tartu@merinoauto.ee
Roheline 66, tel 449 9070, parnu@merinoauto.ee
Jaama 42b, tel 332 1070, johvi@merinoauto.ee